Hvorfor er det min livret?

Forfattere: Cathrine Terkelsen
Redaktør: Thomas Brahe
Faglige temaer: Erindringer, Madtraditioner, Måltidsanledninger, Skriveøvelser
Kompetenceområder: Fremstilling, Måltid og madkultur

Introduktion:
UNDER FÆRDIGUDVIKLING. I denne aktivitet skal eleverne beskæftige sig med både den fysiologiske, sociale og kulturelle dimension af smagen. De skal anvende denne viden til at reflektere over, hvordan de kan beskrive smagen af deres livret med henblik på at blive bevidste om, hvorfor denne ret netop er deres livret. Eleverne skal gennem denne aktivitet og produktionen af en beskrivelse, blive bevidste om, at smag er en helhedsopfattelse af mange forskellige indtryk, herunder også de erindringer, som man har om smagsoplevelser.

Aktivitet med dialogoplæg og billeder

1 Diskuter livretter med eleverne. Tag eksempelvis udgangspunkt i din egen livret eller i en af elevernes livretter.

Forslag til dialogspørgsmål:

I har helt sikkert en livret eller måske endda flere? Hvem vil fortælle deres livret?

Men hvorfor er det lige præcis den ret, som er din livret? Det har du måske ikke tænkt så meget over, og det skyldes, at smagen er et samlet indtryk af mange forskellige ting. Derfor er der mange ting, som kan have indflydelse på, at du synes, at netop denne ret smager så fantastisk godt. I har bl.a. lært, at smagen altid er en samlet oplevelse af flere forskellige indtryk. Hvilke er disse? Ja, det er nemlig alle de fysiologiske sanser- smagssansen, lugtesansen, synssansen, følesansen og høresansen (Læs evt. mere om hvordan vi smager med alle sanser i denne artikel på appen).
Men ud over sanserne er der også andre ting, som kan have indflydelse på, at netop denne ret er din livret. Måske er det, fordi retten vækker gode minder? Måske fordi du altid spiser den sammen med din familie? Eller fordi det er mormor, der laver den? Mange ting kan påvirke smagen..

2 Bed eleverne om at tænke på én livret og lad dem parvis diskutere i 5 minutter, hvilke forhold som påvirker smagen af deres livret og kan have indflydelse på, at den smager så godt.

Forslag til dialogoplæg:

NORDEA FONDEN
Vi støtter gode liv

Tænk på, hvad der er jeres livret. Måske har I flere livretter, men lige nu skal I bare have én livret i tankerne. I skal begynde at tænker over, hvorfor netop denne ret er jeres livret.

Tal med jeres sidemakker om, hvad jeres livret er, og diskuter hvad der er med til at afgøre, at denne ret er særlig god. Har det noget at gøre med smagen, hvem I spiser retten med, hvornår I spiser den eller andet? Eller er det en blanding af flere forskellige ting? Hvilke?

3 Bed eleverne om at finde et billede af denne ret på nettet. Måske har de allerede et billede af retten på deres mobil.

4 Introducer eleverne til opgaven. De skal hver skrive en beskrivelse om deres livret. De skal anvende deres viden om både grundsmage, de 5 sanser og yderligere forhold, som kan påvirke smagen, i deres tekst. Hvis det er svært, kan eleverne tage udgangspunkt i dialogspørgsmålene tilknyttet dette punkt.

Forslag til dialogspørgsmål:

Hvorfor smager denne ret særlig lækker?

Er den særlig sød, sur, bitter, umami, saltet?

Er den sprød, blød, saftig, knasende, cremet…

Er der også andre grunde til, at denne ret er din livret? Skyldes det måske, at du altid spiser den sammen med din familie? At du spiser den ved særlige anledninger? At retten skaber gode minder? At dine venner også elsker denne ret?

5 Læs eksemplet med "Jordbær med mælk" fra den **uddybende** tekst op for eleverne som inspiration og støtte. Tal med eleverne om, hvilke sanser som er på spil i den beskrivende tekst, og hvordan dette konkret kommer til udtryk. Tal også om, hvilke øvrige forhold som bevirker, at denne ret opleves som særligt lækker.

Forslag til dialogoplæg:

Hvilke sanser er på spil i teksten her? Hvordan kan vi konkret se det i teksten?
Er der andre ting, som påvirker, at den der har skrevet denne tekst syntes, at jordbær med mælk er den bedste dessert? Smager jordbær med mælk lige så godt, hvis man spiser det om vinteren? Eller ville det være lige så fantastisk at spise det om sommeren, hvis man kunne få friske danske jordbær hele året rundt?

6 Skriv om jeres livretter.

7 Lad eleverne læse deres beskrivelser op for hinanden.

Forberedelser

Læs aktiviteten, og gør dig tanker om, hvilke forhold som påvirker din egen livret.

Læringsmål

I denne aktivitet skal eleverne beskæftige sig med både den fysiologiske, sociale og kulturelle dimension af smagen. De skal anvende denne viden til at reflektere over, hvordan de kan beskrive smagen af deres livret med henblik på at blive bevidste om, hvorfor denne ret netop er deres livret. Eleverne skal gennem denne aktivitet og produktionen af en beskrivelse, blive bevidste om, at smag er en helhedsopfattelse af mange forskellige indtryk, herunder også de erindringer, som man har om smagsoplevelser.

Fra Fælles mål sigtes mod i hvert fald følgende færdigheds-og vidensmål:

Fra faget Madkundskab:
Kompetenceområdet Madlavning (Madens æstetik):

- Eleven kan fortolke sanse- og madoplevelser
- Eleven har viden om sanselighed
- Eleven kan vurdere mads æstetiske indtryk og udtryk
- Eleven har viden om mads æstetiske vurderingskriterier

Fra faget dansk efter 2. klasse:
Kompetenceområdet Fremstilling og Fortolkning:

Fremstilling:

- Eleven kan udarbejde enkle tekster med billeder og skrift
- Eleven har viden om sprogets opbygning i ord og sætninger og om sammenhæng mellem skrift og billede

Fortolkning:

- Eleven kan finde hovedindhold
- Eleven har viden om hovedindhold

Fra faget dansk efter 6. klasse:
Kompetenceområdet Fremstilling og Fortolkning:

Oplevelse og indlevelse:

- Eleven kan udtrykke æstetiske teksters stemning
- Eleven har viden om måder at udtrykke æstetiske teksters stemning på

Præsentaiton og evaluering:

- Eleven kan fremlægge sit produkt for andre

Uddybende

Nedenstående er et eksempel på, hvordan en tekst kan bygges op. Det afgørende er ikke så meget genren og skrivestilen, men at eleven får beskrevet de minder, som er knyttet til en bestemt sanseoplevelse. Det bliver således den æstetiske oplevelse, der udgør katalysatoren for skriveprocessen.

"Jordbær med mælk og fløde er min livret. Det er den bedste dessert, som der findes. Jeg elsker denne ret, fordi den smager meget sødt og dufter friskt. Duften minder mig om sommer og min mormors have, hvor der er så hyggeligt om sommeren. Her er jeg med til at plukke jordbær. Jordbærrene skal være røde og skæres i mindre stykker, så de kan spises med en ske sammen med den kolde og cremede fløde. Det smager ekstra godt, hvis man får kammerjunker til, for så bliver desserten lidt ekstra sprød og knasende…"